

POPULARIZAČNÍ SDĚLENÍ OPRAVDU SE Z LESA OZÝVÁ, CO SE DO NĚJ VOLÁ...

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY 117

Tereza Kumstátová
397878, Psychologie- Sociální práce

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 28. 5. 2013

Fakulta sociálních studií MU, 2012/2013

Opravdu se z lesa ozývá, co se do něj volá...

Celý život dbáme na to, aby z našich dětí vyrostli slušní lidé. Snažíme se je chránit před okolním nebezpečím a poskytnout jim dobré zázemí. Existují však rizika, před kterými nás nikdo nevaroval - my sami. Chování, kterému často nepřikládáme žádnou pozornost, však může dítě ovlivnit více, než si myslíme.

Výzkum patnáctiletých dětí odhalil souvislosti mezi jejich rizikovým chováním a rodinným prostředím, ve kterém žijí. Informace byly získány z dotazníků vyplněných od 1635 adolescentů a jejich rodičů v rámci dlouhodobého projektu ELSPAC (Evropská longitudinální studie těhotenství a dětství).

Kouření

Málokterý rodič má radost, když zjistí, že jeho dítě kouří. Jak tedy může snížit riziko tohoto nepříjemného překvapení? Výsledky objevily rozdíl v přístupu ke kouření mezi dětmi z kuřáckých a nekuřáckých rodin. V nekuřáckých rodinách až 65% adolescentů také nekouří. V případě, že kouří alespoň jeden z rodičů, nezáleží na tom, zda je to otec nebo matka, se jedna polovina zkoumaných dětí také ke kouření přiznala.

Hádky

Říká se, že hádky umí pročistit vzduch. Možná ano, ale podle výsledků výzkumu mohou také ovlivnit některé projevy rizikového chování dítěte. V rodinách, kde se děti s rodiči hádají, kouří zhruba 47% dotázaných dětí, což je skoro o 10% více, než v rodinách bez konfliktů. Podobná souvislost byla nalezena také u poruchového a agresivního chování dětí.

Přiměřená kontrola

Ačkoliv se může zdát, že ve chvíli, kdy dítě zvládá být doma samo, přebírá za sebe zodpovědnost, není už přítomnost či nepřítomnost rodiče doma zásadní, není tomu tak. Je důležité nepodceňovat vzájemnou komunikaci a možnost kontroly chování svého dítěte. Při nepřítomnosti matky se ke konzumaci alkoholu přiznalo o 100 dětí více, než když je matka doma. Stejný rozdíl, tedy zhruba 6%, byl prokázán v přítomnosti matky, a to u agresivního

chování. Za nepřítomnost matky doma vědci považovali dlouhodobý pobyt v nemocnici nebo velkou pracovní vyčíženost.

Nejen rodinné prostředí

Možná pro uklidnění, možná pro ještě větší vystrašení, je důležité upozornit na to, že rodina není jediným prostředím, které má na vývoj dítěte vliv. Velkou část teenagerovského života bezpochyby tvoří jejich vrstevníci - spolužáci a kamarádi. Ve studii, ze které vychází tento článek, není vliv širšího sociálního prostředí brán v potaz. V životě však hrají bezpochyby velkou roli a opomenout prostě nelze...

A co si ze zjištění vědců můžeme odnést?

Zásadní rozdíly jsme mohly vidět v souvislosti s kouřením rodičů a jejich dětí. Jako možné vysvětlení vědci uvádí, že děti jsou v rodinách kuřáků vystaveny stálému kontaktu s cigaretami, ať už v podobě zápachu, nedopalků v popelníku či přímého pozorování svého rodiče. Cigarety se tak stávají součástí i jejich života.

Je překvapivé, že u alkoholu tato souvislost prokázána nebyla. Může to být proto, že pití alkoholu rodič může více skrývat. Situace tak pro dítě nemusí být tak očividná. Dítě také může mít s opilými rodiči tak negativní zkušenost, že má v dospívání samo k alkoholu odpor.

I když se rozdíly nemusí zdát tak vysoké, můžeme si z nich odnést ponaučení. Chování rodičů se určitým způsobem odráží v chování jejich dětí. Můžeme přikládat vinu spolužákům a kamarádům, ale rodiče se nezapřou...

Tereza Kumstátová, novinky.cz

Zdroje

Novotný, J.S. & Okrajek, P. (2012). Vliv vybraných charakteristik rodinného prostředí na rizikové chování 15letých adolescentů. E-psychologie [online], 6 (2), 9-21 [cit. duben 2013]. Dostupné z WWW: <<http://e-psycholog.eu/pdf/novotny-okrajek.pdf>>. ISSN 1802-8853.

Pasáže, které jste doplnila, se týkají spíše teoretických aspektů výzkumu. Nikolik vysvětlení statistik, stále chybí informace o tom, za jak důležité či nedůležité může čtenář výsledky považovat. A např. u vlivu přítomnosti matky není ani jasné, v jakém směru je rozdíl. Ob